

Motion till riksdagen

1986/87:Bo504

Marianne Karlsson (c)

Allergibesvär vid dålig ventilation i bostäder

Utredningen om allergifrågor (S 1986:2) tillkallades enligt regeringens bemyndigande den 6 februari 1986 för att utreda frågor kring förebyggande av allergier och andra överkänslighetsreaktioner. Utredningens arbete beräknas avslutas under 1987.

En i allergisammanhang ofta förbisedd orsak till överkänslighet och sjukdom är den minskade ventilationen av bostäder och lokaler.

En utredning som företogs i Norge för ett antal år sedan visade att cirka en tredjedel av de patienter som togs in på sjukhus hade problem med luftorganen.

Det har konstaterats att man i genomsnitt vistas inomhus i ca 20 timmar per dygn, därför har inomhusklimatet stor betydelse.

Det har i debatten under senare år framkommit att ventilationen i husen sedan 1930-talet kraftigt minskats för att åstadkomma ett energisparande. Förr krävdes ett kraftigt tillskott av friskluft för att tillgodose uppvärmningskällans syrebehov som ofta bestod av kakelugn, kamin eller annan fastbränsleanordning. En bieffekt var att huset försörjdes med friskluft samtidigt som fuktig och förorenad luft avlägsnades.

Under andra världskriget och perioden därefter ålades tillsynsmyndigheterna att minska landets energiförbrukning varvid krav ställdes på tätning och isolering av husen samtidigt som ventilationskraven sänktes. Under denna period som sträckte sig till 1970-talets slut sänktes ventilationen från ca 1-1.5 luftomsättningar per timme till ca 0.5 omsättningar per timme och ibland ännu lägre.

Detta ledde till omfattande fukt- och mögelproblem vilket drabbade husen i form av byggsador och värdeminskning. Långt tidigare hade den försämrade kvaliteten drabbat de som vistas i husen i form av allergibesvär i luftorganen och sjukdom.

Men människor vänjer sig och vår läkarkår har sin utkomst i att ordinera läkemedel före att ordinera bättre ventilation då detta i verkligheten utgör ett intrång i byggbranschens kompetensområde.

I dag uppskattas ca 1 miljon svenskar lida av någon form av luftallergi eller överkänslighet mot dålig luft. Utredningar i USA har visat att inomhusluften ofta är ca 70 gånger mer förorenad än utomhusluften. Om man skall ha i minnet att dagens miljödebatt ofta handlar om utomhusluftens försmutsning av industriutsläpp.

Vid akut risk för skadlig luftförorening genom utsläpp, exempelvis Karlskogakatastrofen eller Tjernobyli uppmanades de boende att stanna

inomhus vilket måste tolkas som att de ansvariga bedömer ventilationen vara så undermålig att utomhusluft inte tränger in i husen – ett tecken på att ventilationen är undermålig.

Det är behovet att spara energi som är det egentliga motivet till att våra hus inte ventileras tillräckligt. Följden har blivit att begagnad och skadlig luft recirkuleras och att olika typer av produkter för apparater för rening av recirkulerad luft har utvecklats till en betydande industriproduktion i landet.

Dålig ventilation kostar folkhushållet mångmiljardbelopp årligen i form av byggsador, fukt och mögelangrepp. Många människor lever under ständig ohälsa med betydande produktionsbortfall samtidigt som vårdapparaten överbelastas och vårdköer uppstår inom andra sjuksektorer. Det handlar här om en allvarlig misshushållning av landets resurser.

Ventilationens betydelse för skolhälsan har allvarligt underskattats. Särskilt allvarligt är att svensk industri som i dag är världsledande inom ventilationsteknik med specialitet att återvinna värme ur ventilationsluft har gjort det tekniskt möjligt att öka luftomsättningen 5–10 gånger utan att husägaren drabbas av ökade uppvärmningskostnader då friskluften hållits tillbaka på grund av att myndigheternas politik under senare år gynnat dem som söker finna avsättning för sin energiproduktion framför dem som vill åstadkomma en effektivare energianvändning. Avvecklingen av det statliga stödet till kommunernas energirådgivning är bara ett exempel härpå, ett annat är att energiproducenterna när de avger planer på utbyggd energiproduktion inte behöver ställas mot alternativa kostnadskalkyler för investeringar i energisparåtgärder.

Här finns en viktig arbetsuppgift för statens industriverk att se till att alternativa kostnadskalkyler föreläggs politikerna liksom de kostnader som exempelvis drabbar samhället i form av höga vårdkostnader eller byggsador.

Det måste bli klart för var och en att den friskluft som behöver tillföras husens ventilation kan förvärmas av frånluften så att alla medborgare får råd att andas hälsosam och komfortabel luft även om energiprisutvecklingen innebär ökade kostnader för konsumenten.

Ventilation ger friskare människor. förvärmad luft ökar komforten, borttransport av fukt och förorening skyddar husen samtidigt som värmeåtervinning förbättrar landets ekonomi och sänker hushållens energikostnader.

Hemställen

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att socialstyrelsens utredning om allergifrågor särskilt beaktar ventilationens betydelse och att en utvidgad utredning representerande energimiljö och bostadsdepartementets sakkunniga får i uppdrag att under år 1987 framlägga förslag till åtgärder för att förbättra ventilationen i husbeståndet i enlighet med motionens konstateranden.

Stockholm den 22 januari 1987

Marianne Karlsson (c)